

Brev til Århus Kommunes byråd vedrørende udvidelsen af Aarhus Havn

Af Caroline Otto Poulsen, 27

Århus C

Min engelsklærer i 9. Klasse hed Søren, og han fortalte mig at jeg satte alt for mange kommaer i mine afleveringer. *If in doubt, leave it out*, sagde han. Det har jeg husket lige siden - også på andre tidspunkter, end når jeg skrev engelsk stil. Når jeg lugter til en mælkekarton i mit køleskab, eller når jeg laver en cost/benefit-analyse af min kæreste. Hvis det føles forkert, så er det nok fordi det er...

Jeg kan ligeså godt starte med at bekende kulør. Jeg er, og bliver idealist. Det er mig fysisk umuligt at holde andet end brandtaler og at skrive andet end manifeste når jeg bliver spurgt ind til min mening.

Det er selvfølgelig nogle gange dejligt nemt at være idealist. Det er nemt at vide hvad man synes er det rigtige, og blankt afvise alt og alle der ligger udenfor dette felt. Og jeg er sikker på, at man som politiker godt ved at den virkelige verden ikke ligefrem fungerer på den måde.

Jeg er også noget nær superbruger af Århusbugten - Jeg har en båd i Nordhavnen, hvor jeg bruger det meste af min tid, (især i efteråret på at hive valgplakater op fra vandet) . Jeg bader året rundt og er lykkeligt medlem af Jomsborg. Og så sejler jeg kajak, og bruger på den måde både åen, inderhavnen og hele bugtstrækningen. Reelt set er jeg nok mere af tiden på- eller i vandet, end på jord. Så I kan godt se, at jeg er helt fortabt når det kommer til uvildighed. Idealist *og* personlige aktier i fortæget. Men så er det heldigt, at det ikke er mig der sidder i byrådet. For jeg kommer til at holde rigtig godt fast i mine idealer, når det kommer til udvidelsen af Århus Havn. Både fordi I, som byråd, har spurgt mig hvad jeg synes. Og fordi jeg er af en generation, som bliver nødt til at være idealister - simpelthen fordi generationerne før os, ikke har været det i tilstrækkelig grad.

Så derfor vil jeg gerne starte med at sige tillykke til os alle sammen. Vi gjorde det! Vi er kommet i mål og endda langt over. Vi har endelig opnået hvad vi satte os for, og nu har vi haft nok *vækst*. Rigeligt!

Nu kan vi læne os tilbage, og tænke lidt over hvad vi så skal give os for. Én ting kan jeg dog sige - vi skal ikke give os for at udbygge industrihavnen i Århus. Den er allerede landets største havn, og det er rigtig flot. Go team! Men man skal stoppe, mens legen er god. Selv Serena Williams er gået på pension.

Igennem forløbet i borgerpanelet, er vi blevet præsenterede for mange fine tal, modeller, beregninger og argumenter. Det er tydeligt at mange mennesker synes at det er en rigtig god idé. Nogle synes det er et nødvendigt onde. Og så er der selvfølgelig en del - især i offentligheden, som synes at det er en forfærdelig idé. Selv føler jeg, at jeg endnu har til gode at blive mødt med et reelt godt argument for. Jo mere jeg har hørt, jo mere chokeret er jeg endda blevet over hvor *laissez faire*

en tilgang nogle personer kan have til et så omgribende projekt, når de understøttende argumenter er så svage. I min optik, er det topmålet af menneskeheden – den hvide mands arrogance, at vi uden sved på panden, og i ramme alvor kan diskutere at lade en privat virksomhed hælde cement i vores fælles natur, når de tungestvejende argumenter, er gisninger om fremtiden, der ikke holder mere vand end en tømmerflåde stykket sammen af 3.B på lejrskole. Det virker også som om ethvert forslag der indebærer at man udnytter de eksisterende arealer ikke bliver taget seriøst, fordi det fra bygherrens side ville være *sådan lidt træls*.

Hvis man tager den helt store linse på, så har vi allerede udbygget og udgravet og udraderet mere end rigelig på vores klode. Der er ikke mere plads. I 2022 lå Earth Overshoot Day d. 27. Juli¹. Denne dag har menneskeheden opbrugt alle de ressourcer, kloden kan nå at re-generere på ét år. Hvis alle lande levede som vi gør i Danmark, var dagen allerede faldet d. 28/3. Altså i årets allerførste kvartal.

Der er ikke flere ressourcer at udnytte - eller jo, det er der. Dem vi allerede har udvundet. Det gør vi bare ikke tilstrækkeligt, på trods af, at de er at finde alle steder. En affaldsø i Stillehavet der kunne rumme Frankrig trefold, et skraldebjerg på toppen af Mt Everest, plastik på bunden af Marianergraven. Indpakning om hver enkelt grøntsag i supermarkedet og mikroplast i modermælk. En krig udkæmpet i Ukraine, med energikilder, vi for længst skulle have gjort os uafhængige af, som noget af det tungeste skyts. Tiltagende automation, som selvfølgelig ikke sikrer bedre levestand for alle i samfundet, men blot mere profit for de øverste i kæderne.

Industrialiseringen er skruen uden ende, og åbenbart også efterhånden noget der har taget sin egen form, som vi så forpustet skal prøve at indhente som en 3-årig der er løbet væk i Bilka. Præmissen er altid at økonomien er et stort, omnipotent monster, som vi må gøre vores bedste for at tilfredsstille, så det ikke ender med at spise os. Vi glemmer, at det hele er noget vi selv har opfundet. Det er, i bund og grund, bare noget vi leger. Penge er et praktisk alternativ til at tage sine geder med sig ind i byen når man skal handle. Men penge, og markedet er ikke et metafysisk koncept - vi kan ikke sætte os ned og lovgive os ud af tyngdekraften, eller Newtons tredje lov, men vi kan og vi skal lovgive os ud at lade industrialisering, globalisering og kapitalistiske kræfter, udnytte vores fælles ressourcer, mere end de allerede har fået lov til.

Hvis man skal zoome lidt mere ind på den specifikke problemstilling, går mange af disse temaer igen. I det store og hele virker ansøgningen vag og halvfærdig. Belægget for at projektet vil skabe flere arbejdspladser er som hevet op af en hat - som vi alle ved, er økonomi astrologi for personer i jakkesæt. Jeg har personligt endnu til gode at høre et holdbart argument for projektet, der er mere overbevisende end at jeg skal have held i kærlighed i februar.

Vi kunne lige så vel miste arbejdspladser, fordi Århus for hvert spadestik mister mere af den natur og kultur der gør byen så særlig. Desuden er nogle få arbejdspladser en elendig undskyldning for at bruge 40 år på at hælde beton i det danske farvand. Vi ved at trickle-down-economics, og de

¹ York University Ecological Footprint Initiative & Global Footprint Network. National Footprint and Biocapacity Accounts, 2022 edition.

lignende økonomiske dynamikker er rene myter², og derfor kan jeg ikke se hvordan man i ramme alvor vil bede befolkningen om at samtykke til at inddrage vores fælles natur til endnu en privatiseret virksomhed. En virksomhed, som indbyggerne i Århus kommune, mig bekendt, ikke se skyggen af socialøkonomisk indvirkning fra - udover en sportsforretning i ny og næ.

Den planlagte *Blue Line* lyder som et rigtig fint tiltag, men når man tager Århus Havns historie som entreprenører, og tyngden af konsekvenserne anlægsprojekter har på havmiljøet, og naturen i området, så virker forslaget næsten komisk. I mine øjne er det dårlig pædagogik, at man med så smal en indsats kan bryste sig af at være bæredygtigt orienteret - hvis man vil have lov til at kaste sig ud i så ekstreme projekter, som dette er, så skal man kunne bevise en mangeårig track-record for at forbedre og hjælpe havmiljøet, vandkvaliteten og fiskebestanden - ikke en sidste øjeblik *hail mary* for at kunne kalde projektet "grønt".

Så vidt jeg er bekendt er man først lige blevet færdig med den nyeste tilføjelse til havneområdet - hvorfor har man ikke inddraget miljøforbedrende tiltage i dette projekt? Og hvornår stopper det? Hvornår synes Århus Havn at de har fået nok plads at operere på?

Det betyder selvfølgelig at vi *ikke* behøver at diskutere Kattegatforbindelse og bro over Samsø, hvis vi lykkedes med at asfaltere os vej til Kalundborg inden århundredet er ovre.

Så kommer argumentet der nok har runget højest i hele denne process; *Skibsfart er den mest bæredygtige transportform*. Den spinkleste krog, som hele dette milliardprojekt hænger på. Jeg ville ikke blive overrasket hvis nogen i havnens administration havde fået tatoveret den sætning hen over lænden. Og ja, måske. Måske lige nu. Måske også de næste 10 år. Men det ved vi jo intet om - for som bekendt, er økonomi astrologi for folk i dyre kontorstole, og ingen vil på nogen måde kunne forudse hvordan transportsektoren ser ud i 2070. Måske er det sandt. Måske gør brintteknologi at lastbiler alligevel er det bedre alternativ.

På det 2. møde i borgerpanelen, blev vi fortalt at skibstransport vil stige 2-3 gange i omkostninger i fremtiden. Vi ved intet om hvad der venter og vores chance for at forudse dette, er ikke værre eller bedre end blæksprutten der forudså resultaterne i VM i fodbold³.

Og egentlig, så er det slet ikke så relevant. For bagved alt det, ligger det faktum at vi ikke skal importere mere. Uanset hvordan vi vender og drejer den, så er det en ubestridelig sandhed, at vi skal forbruge mindre, genbruge mere, og handle mere lokalt. Det sker selvfølgelig ikke lige hen over natten, og importbehovet bliver nok aldrig nul, men vi har nu og engang allerede et absurd stort havneområde i Århus. Hvis man kigger på et kort af midtbyen, er cirka halvdelen af arealet optaget af industrihavn⁴ - altså områder som offentligheden ikke har adgang til. Områder der har taget udsigten over bugten for en stor del af befolkningen og gjort Århus til *en by der vender ryggen mod vandet*. Argumentet fra havnens side imod at udnytte de eksisterende havnearealer bedre, synes at være, at de kontrakter man har skrevet på de eksisterende arealer, er meget svære at bryde. Undskyld, hvad? De kontrakter I selv har skrevet? Det er lidt som når ens kæreste ikke hænger vasketøjet op fordi *du er så meget bedre til det skat, jeg gøre det bare helt forkert*. Og I hvilket univers

² Chancel, L., Piketty, T., Saez, E., Zucman, G. et al. World Inequality Report 2022, World Inequality Lab.

³ <https://www.npr.org/sections/showmeyourcleats/2010/07/07/128360418/the-octopus-says-spain>

⁴ Figur 1

er det *nemmere* at bruge 40 år og mange milliarder på at industrialisere yderligere udsat natur, end at pille ved nogle kontrakter. Jeg ved godt at det virker besværligt, men nogle gange skal tjansen bare tages, og jeg er sikker på at havnen kan få hjælp af nogle voksne, hvis det bliver lige rigeligt svært.

Endnu et af disse helt omvendte argumenter, er at man har sådan et *helt perfekt* område ved Fløjstrup strand, hvor man nærmest ikke påvirker noget som helst, hvis man laver sin klapping der. Altså det havbund, man har ødelagt, da man sidst hentede sand til havnens anlægsprojekter? Det er da at tisse i bukserne for at holde varmen, og så tage dem på igen dagen efter, fordi de jo alligevel er beskidte.

Bæredygtighed er også meget mere end bare co2-udledning i transportsektoren. Og noget der fra mit perspektiv er uholdbart, er hvordan man fra Århus Kommunes side, vil være én af hver by. Man vil være studieby, man vil være byen mellem bakker og bugt, man vil være en kulturhovedstad, man vil være en krydstogsdestination, man vil være smilets by, man vil være Co2-neutrale i 2030, man vil være en gigantisk industrihavn. Og man kan ikke være det hele. I hvert fald ikke til fulde. Og så ender man med at være intet af det - det ved alle, der som jeg både har kastet sig ud i at strikke og at male og at lære at tale fransk. Man bliver nødt til at prioritere i sine ambitioner, ellers ender man med at gøre intet af det til fulde. Århus kan ikke både være en kulturhovedstad, en by i naturen og en industrihavn i megaskala. Man kan ikke både være København, Svendborg og Esbjerg. Og hvis man vil have unge mennesker til byen, og til at blive i kommunen efter de har uddannet sig og betale en masse skøn kommuneskat og bidrage til de budgetter I sidder og får migræne over, så skal man prioritere dette.

Det er tydeligt at byen mangler tilstrækkelige grønne områder. Der er efterhånden få steder i midtbyen som ikke har fået et lag beton, og fra kystvejen til strandvejen (som lyder som nogle skønne steder hvis man ikke vidste bedre) kan man efterhånden mest af alt se cement og industri. Hvis man ikke fokuserer på at gøre byen til et tiltrækkende sted at leve og bo, som den har så enormt potentiale til, så ender man med en total ressourceudflytning til København eller andre byer, og så har man scoret et enormt selvmål, gjort sig selv til udkantsdanmark, og inden man ved det har Lars Løkke tildelt én Sprognævnet og Patientklagestyrelsen.

I en WHO rapport fra 2016⁵ fandt man, at grønne områder i byerne er godt for *vitterligt alt*. Fra fysisk til mentalt helbred, livskvalitet og trivsel, lavede dødlighed og bedre helbred for gravide. I Århus kan du nogle gange skimte de grønne områder, mellem de grå. Til gengæld kan du næsten altid høre eller lugte industrihavnen. I vores desperate vækstbesættelse de sidste mange årtier, har vi åbenbart glemt værdien og vigtigheden i befolkningens trivsel. Vi skal jo *vækste, vækste, vækste* så vi kan finansiere velfærden - og på trods af dette er den offentlige sektor ramt af ekstrem underbemanding, bureaukratisk åndenød og palliative tilstande - vedvarende og tiltagende. Så måske virker hele den her vækstbonanza ikke? Vi skal have flere penge, flere børn, mere arbejde, mindre ferie (R.I.P Bededag), flere hænder, hurtigere fødder og det hele skal effektiviseres gennem

⁵ Urban green spaces and health. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2016.

new public management. Og så er vi overraskende, når vi kigger op fra excelarket og alle mand står i kø til psykiatrien.

Vi skal arbejde mere - så vi kan finansiere velfærden - så vi kan hjælpe folk som har det forfærdeligt - fordi de arbejder for meget. Rinse and repeat.

Unge som voksne er stressede ud i fingerspidserne, til den grad at vi taler om en decideret folkesygdom⁶, og udover det menneskelige perspektiv i, at vi alle sammen fortjener at have det godt, så har dette også samfundskonsekvenser som tabt arbejdskraft til sygemeldinger og øget frafald på studierne.

Enhver der har været på overførselsindkomst i en hvilken som helst periode ved, at man skal bruge rigtig meget tid og energi på at overbevise det offentlige om at man fortjener deres hjælp. Man skal hele tiden bevise at man er et anstændigt menneske, og man skal konstant stå på mål for sig selv. Når man har oplevet dette, føles det decideret absurd at Århus Havn kan indsende en så mangelfuld ansøgning, om så ekstremt et projekt, uden hverken at kunne vise noget som helst evidens for nogensinde at haft en tilnærmelsesvis positiv indflydelse på det naturmiljø de ønsker at inddrage til kommercielt brug, eller for den sags skyld et vandtæt argument for hvorfor de absolut har behov for dette.

For mig at se, er denne slags foretagender privatiseret imperialisme, bare klædt ud i et dårligt fastelavnskostume, så det ligner *det fælles bedste*.

Det kan godt være, at jeg her kommer lidt langt væk fra sagens kerne. Men for mig hænger det hele sammen. Jeg ved også godt, at det er rigtig nemt at simplificere det hele. At skyde skylden på kapitalismen, og så ellers sige tak for i dag. Men igen- I har spurgt mig hvad jeg synes, og jeg synes tydeligvis rigtig meget.

Så her er altså min konklusion efter forløbet med borgerpanelet, og de argumenter vi er blevet præsenterede for.

Udvidelsen af Århus Havn ville være en;

Økologisk,
Kulturel,
Politisk,
Etisk,
Social,
Æstetisk

⁶ Jeppesen P, Obel C, Lund L, Madsen KB, Nielsen L, Nordentoft M. Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år – forekomst, fordeling og forebyggelsesmuligheder. København: Vidensråd for Forebyggelse, 2020: 1-359.

Skandale.

Enhver politiker med respekt for sig selv, og et ønske om at stille sig på den rigtige side af historien, burde stemme nej til forslaget. I det *mindste* for at udskyde beslutningen og bede om et bedre ansøgningsgrundlag. Hvis man ønsker sig en buste eller en villavej opkaldt efter sig, af min generation, så sker dét ikke hvis man tilslutter sig dem der vil industrialisere Århusbugten ind i en dystopi. Jeg kan ikke se andet udfald, end at de der stemmer en udvidelse igennem, skal op på et podie og give en offentlig undskyldning om en årrække fordi de jo godt vidste bedre. Hvis man tvivler på hvad en sådan beslutning bringer af reaktioner fra offentligheden, kan man jo kigge lidt på mareridtet de kalder Lyntteholmen.

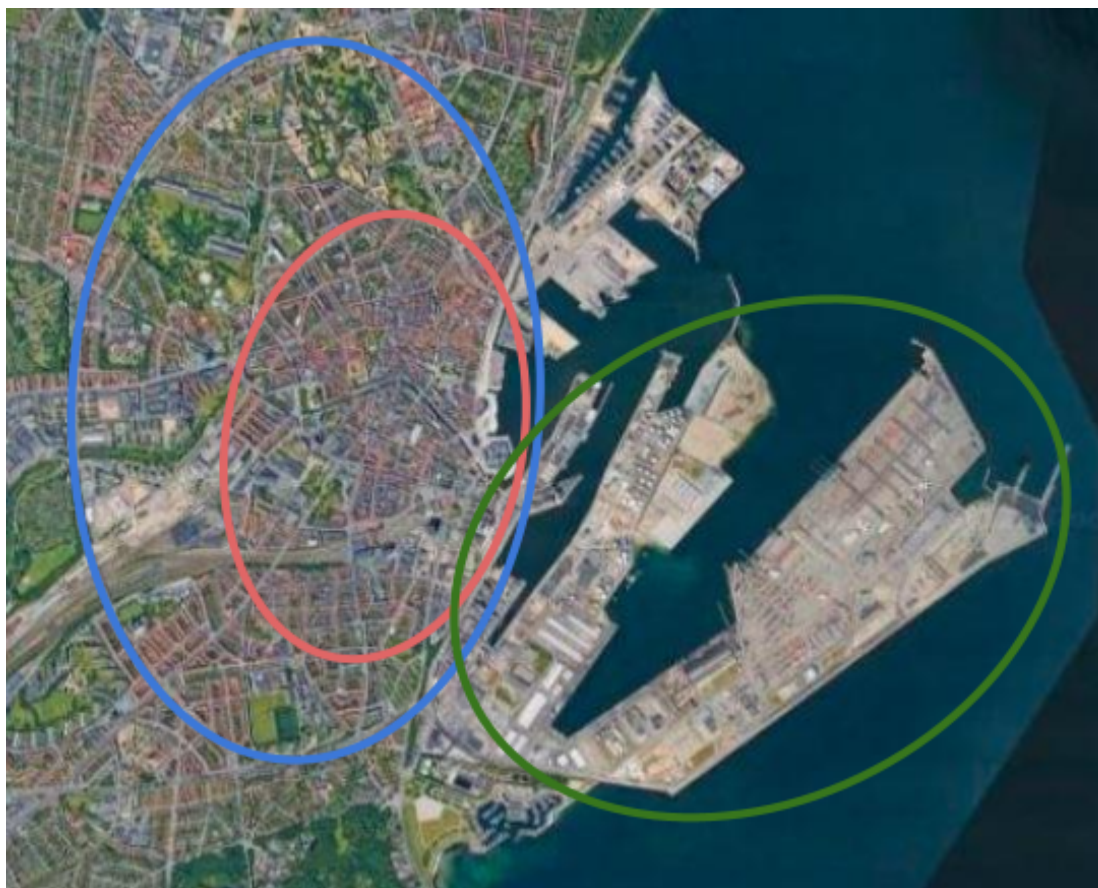
Som Søren lærte mig i 9. Klasse, og jeg har husket mange gange siden - hvis man ikke er sikker på, at det er en god idé - så er det nok fordi det ikke er en god idé. *If in doubt, leave it out.*

Mange tak for muligheden for, at deltage i beslutningsprocessen. Jeg håber at mit-, og de andre paneldeltageres perspektiver kan hjælpe jer med at navigere beslutningsprocessen lidt bedre.

Caroline Otto Poulsen

Januar 2023.

Bilag

Figur 1

Blå cirkel - Århus inden for Ringgaden

Rød cirkel - Århus bymidte

Grøn cirkel - Industriområde primært utilgængeligt for befolkningen